

ПЕРСПЕКТИВИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

PROSPECTS OF ACCOUNTING AUTOMATION IN UKRAINE

Антоненко Надія Василівна, Національний транспортний університет, к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту, e-mail: 3142206@gmail.com, тел. +380963142206,

<https://orcid.org/0000-0003-1478-6668>

Анотація. У статті проведено аналіз сучасного стану інформаційних технологій та програмних продуктів, які використовуються для ведення автоматизованого бухгалтерського обліку. В роботі відзначено, що застосування бухгалтерських програм на підприємстві дає широкі можливості для своєчасного відображення будь-яких господарських операцій та документів в бухгалтерському обліку. Доведено, що в Україні найбільшим попитом серед бухгалтерських програм користуються такі програмні продукти, як 1С: Підприємство. 8.3 та програми лінійки BAS. Ці системи мають багато спільних характеристик, що спрямовані на автоматизацію облікових процесів. Здійснено короткий огляд зарубіжних програм SAP Business One і ERP SAP. В статті проаналізовано наявність умов для впровадження сучасних програмних продуктів і зазначено, що при виборі оптимальної програмної системи для бухгалтерії слід уважно вивчати її функціональні можливості.

Ключові слова: програмне забезпечення, бухгалтерський облік, програми 1С, програмний продукт, конфігурація програми, програма SAP, автоматизований облік.

Вступ. На сьогоднішній день в умовах глобалізації і автоматизації управління будь-якою сферою діяльності людини впровадження та подальше використання комп'ютерних технологій є не просто важливим аспектом діяльності суб'єкту господарювання, а його невід'ємним елементом. Про широкі можливості, що надає обчислювальна техніка сучасному користувачу, можна дискутувати досить довго, адже за допомогою своєї універсальності вона дозволяє створювати та застосовувати програми не лише у певної галузі, а й на конкретному підприємстві. Безумовно, все це значно підвищує продуктивність роботи бухгалтера за рахунок автоматизації його робочого місця. На даний час навіть невелике підприємство не може обійтися без застосування інформаційних технологій в обліковому процесі. Проте, кожен товар або послуга має свій життєвий цикл. Роль технологій в організації бухгалтерського обліку також не є виключенням. Однією з найскладніших та найактуальніших проблем в країні є проблема створення, впровадження та ефективного застосування інформаційних технологій бухгалтерського обліку, адже необхідна прозора, налагоджена та чітка схема організації, що відкриває для підприємств можливості удосконалення ведення обліку в цілому та зниження вірогідності помилок та прорахунків, які можуть виникнути в результаті впливу людського фактору.

Питання автоматизації бухгалтерського обліку були в центрі уваги таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як Барановський М.Т., Бутинець Ф.Ф., Височан О.С., Даллас К.Е., Загородиш А.Г., Кузьмінський Ю.А., Нарібаєв К.Н., Писаревська Т.А. та ін. Їх роботи є фундаментом для подальшого розвитку інформаційних технологій в обліку.

Метою даної статті є визначення усього спектру можливостей існуючого на сьогоднішній день програмного забезпечення підприємств, а також розроблення рекомендацій щодо застосування нових програмних продуктів в облікових процесах.

Мета і методи. З огляду на актуальність питань досліджень перспектив автоматизації обліку в Україні слід застосувати системний підхід до визначення функціональних особливостей сучасних програмних продуктів, що використовуються на різноманітних підприємствах. Після підписання Україною Угоди про асоціацію з ЄС перед розробниками програмного забезпечення постали

абсолютно нові завдання, пов'язані з питаннями утворення всеохопної зони вільної торгівлі. Зокрема, йдеться про узгодження міжнародних і національних систем обліку та звітності шляхом приведення їх до єдиного знаменника. Шляхами зближення різноманітних систем обліку у міжнародній практиці є гармонізація, конвергенція, уніфікація і стандартизація [1]. Основна задача гармонізації бухгалтерського обліку полягає в адаптації законодавчої бази бухгалтерського обліку і звітності України до нормативно-правових актів Європейського Союзу (ЄС) і рекомендацій МСФЗ. Тому приведення у відповідність програм з автоматизації обліку до основних вимог міжнародних національних стандартів бухгалтерського обліку – актуальна і нагальна задача, яку повинні вирішити розробники програмного забезпечення.

Мета публікації полягає у визначенні переваг і недоліків сучасних облікових програм та розробленні рекомендацій щодо їх впровадження з урахуванням перспектив розвитку підприємств різних форм власності.

Об'єктом дослідження є програмні продукти лінійок 1С, BAS, SAP, що здійснюють автоматизацію обліку. В роботі використано наступні методи: аналізу та узагальнення літературних джерел, абстрактно-логічний метод (для узагальнення, формулювання висновків і рекомендацій).

Результати і пояснення. Глибока інтеграції економіки України до Європейського Союзу, що знайшла своє вираження у вступі до Світової організації торгівлі і підписанні Угоди про асоціацію з ЄС вимагає від законодавчих органів країни здійснення заходів по гармонізації бухгалтерського обліку на міжнародному рівні. Угода після її підписання слугує своєрідним орієнтиром у проведенні стандартизації облікового процесу в Україні відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО).

Концепція підготовки та подання фінансових звітів за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку висуває до облікової інформації вимогу щодо дотримання в обліковому процесі граничної зрозумілості при роботі з базами даних кваліфікованих користувачів [1]. При цьому питання зрозумілості інформації не повинно трактуватися як зменшення її за обсягом і спрощенням за змістом. Відомо, що фінансова звітність вітчизняних підприємств, яка складена за національними положеннями (стандартами) бухобліку, як правило, формується для її подання до органів статистики і орієнтована на внутрішніх користувачів, до яких відносяться керівники підприємств, фінансові директори, головні бухгалтери, що здатні аналізувати показники звітів і можуть правильно їх інтерпретувати. В той же час звітність, складена за міжнародними стандартами, повинна бути націлена на зовнішніх користувачів, таких як: постачальники, потенційні інвестори, кредитори, а також клієнти [2]. Таким чином, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) сприяють підвищенню зрозумілості інформації, завдяки якій створюється достовірна база для оцінки величини активів і зобов'язань підприємства, визначення обсягу доходів і витрат, виявлення фінансових ризиків у суб'єктів господарювання з метою ухвалення раціональних управлінських рішень керівництвом підприємства.

З точки зору відкритості системи і її адаптації до вимог МСФЗ найбільші переваги перед іншими програмами автоматизованого обліку мають програмні продукти системи прикладних рішень 1С:Підприємство. Можливість допрограмування – досить трудомісткий процес, проте саме при його використанні вирішуються нагальні проблеми обліку. Для вчасної імплементації національної звітності до законодавчих актів ЄС розробники мають можливість доопрацьовувати будь-яку конфігурацію програми 1С:Підприємство.

Більш детально зупинимось на базових характеристиках основних конфігурацій програмного продукту 1С:Підприємство, що вже мають відповідні налаштування, необхідні для складання міжнародної звітності за МСФЗ.

Розглянемо програму 1С:Управління виробничим підприємством 8.3 для України. Основою обліку є використання даних національного бухгалтерського обліку з коригуванням значень показників там, де правила національного обліку відрізняються від норм МСФЗ. При обліку запасів, основних засобів, нематеріальних активів тощо розробники пропонують вести паралельний облік, оскільки відмінності між обліком за національними стандартами і МСФЗ можуть бути занадто великими. У даній конфігурації передбачено також автономне ведення обліку за міжнародними вимогами до складання звітності. Підсистема обліку за МСФЗ включає в себе: план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, що діють відповідно до МСФЗ; реєстр

бухгалтерії, який відповідає вимогам міжнародних стандартів, а також спеціалізовані реєстри накопичення, первинні бухгалтерські документи і фінансові звіти, складені за МСФЗ. Програмний продукт 1С:Управління виробничим підприємством 8.3 для України – це універсальне комплексне рішення, розроблене відповідно до концепції ERP (англ. Enterprise Resource Planning, планування ресурсів підприємства) з метою управління бізнесом. За допомогою цієї системи на підприємстві створюється інструмент інформаційно-аналітичного забезпечення управління суб'єкта господарювання. Усе вищезазначене дає можливість створити стартову платформу для доопрацювання функціоналу програми 1С:Управління виробничим підприємством 8.3 для України відповідно до вимог МСФЗ. Програма 1С:Управління виробничим підприємством 8.3 для України надає:

- керівництву компанії і управлінцям з розвитку бізнесу необмежений доступ до аналізу, перспективного планування та ефективного управління майновими і виробничими ресурсами підприємства для стабільного розвитку суб'єкта господарювання в умовах конкуренції;
- менеджерам і керівникам підрозділів, що здійснюють виробничу, збутову або постачальницьку діяльність, інформацію, яка дозволяє ефективно виконувати їх щоденну роботу;
- обліковим працівникам – засоби автоматизації облікової інформації у повній відповідності до вимог міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності [2].

Успішне впровадження програми 1С:Управління виробничим підприємством 8.3 для України на вітчизняних підприємствах свідчить про наявність в ній вищезазначених переваг, які роблять систему незамінною у використанні власниками і менеджерами компаній для управління обліково-фінансовою діяльністю підприємства.

Ще одна конфігурація, яка цікавить користувачів – 1С:Управління корпоративними фінансами 8.3 для України. Вона складається з двох підсистем, що дозволяють автоматизувати процеси обліку і складання звітності, а також забезпечують різні види діяльності підприємства за допомогою відповідного облікового функціоналу. Це – підсистеми обліку за МСФЗ і сукупність елементів системи бухгалтерського обліку і звітності, що працюють за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Галузеве рішення програми 1С. Управління торговим підприємством 8.3 (1С:УТП.8.3) дозволяє здійснити автоматизацію процесу аналізу та планування операцій з продажу і придбання товаро-матеріальних цінностей, а також автоматизувати оперативний та управлінський облік на підприємствах будь-якої форми власності. На рисунку 1 та рисунку 2 відповідно представлені операції із створення довідників і відображення первинних документів в конфігурації 1С:УТП.8.3.

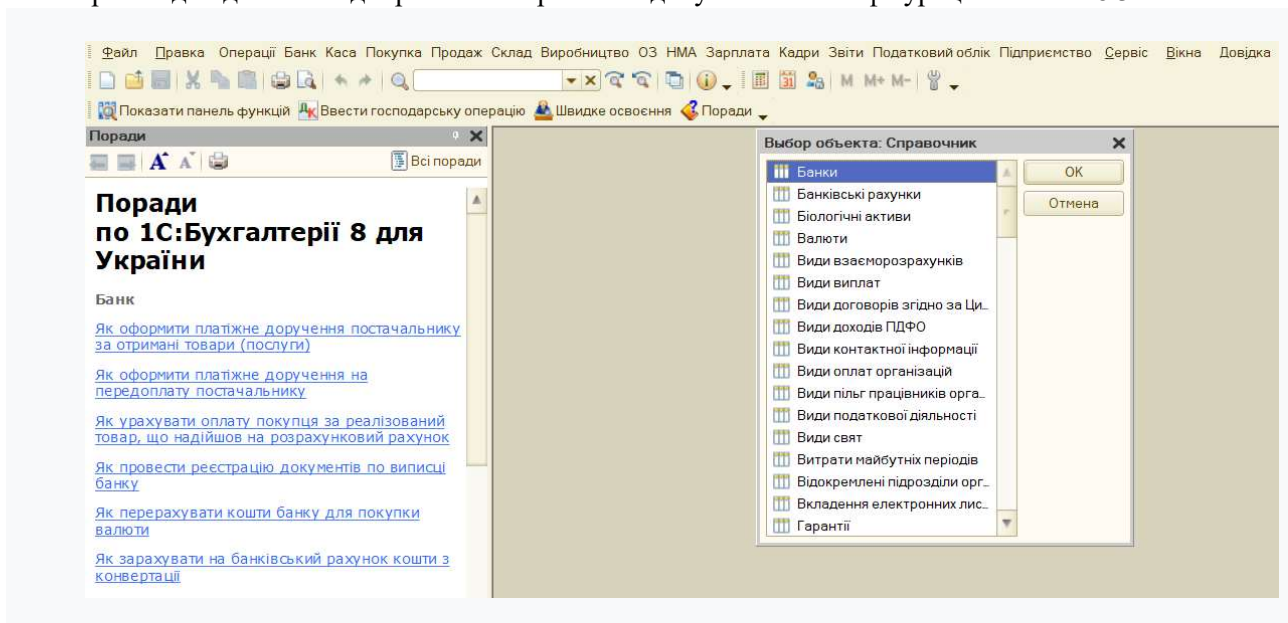

Рисунок 1 – Створення довідників в програмі 1С: УТП.8.3.

Figure 1 – Creation of directories in the 1C program: UTP.8.3

Дане рішення дозволяє розробити комплексну інформаційну систему, яка охоплює основні

бізнес-процеси і забезпечує керівництво підприємства інформацією про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання. Перевага такого галузевого рішення – тісна інтеграція з фінансовою системою. Це дуже важливо для створення системи звітності, а також механізму формування бухгалтерських і платіжних документів у рамках єдиної системи. Слід зазначити, що існує ще один програмний продукт лінійки 1С – програма 1С: Консолідація 8.3, яка автоматизує консолідовану звітність компаній із філіальними структурами. Вищезазначена програма оснащена системою інструментів, що дозволяють складати окрему та консолідовану звітність відповідно до вимог МСФЗ. З огляду на необхідність придбання нових серверів для прискорення обробки потрібної інформації процес адаптації національних програм автоматизації бухгалтерського обліку до вимог МСФЗ на сьогоднішній день є досить затратним процесом, оскільки сума витрат на впровадження програм лінійки 1С суттєво збільшується в результаті залучення відповідних ІТ-фахівців, що виконують налаштування та адаптування програмного продукту.

Надходження товарів і послуг

Дата	Номер	Вид операції	Сума	Валюта	Контрагент	Дата вх.	Номер вх.	Склад	Організація	Відпов.
11.10.2021 15:15:58	PR000000001	Покупка, коміс...	200 000,00	грн	Савватс ТОВ			Основной скл.	Профіль ТОВ	
11.10.2021 15:19:21	PR000000002	Покупка, коміс...	16 000,00	грн	Савватс ТОВ			Основной скл.	Профіль ТОВ	
18.10.2021 13:59:27	PR000000003	Покупка, коміс...	250 000,00	грн	Промінвест Т...			Основной скл.	Профіль ТОВ	
23.10.2021 09:13:56	PR000000004	Покупка, коміс...	36 000,00	грн	Савватс ТОВ	23.10.2021	25	Основной скл.	Профіль ТОВ	
23.10.2021 09:38:10	PR000000005	Устаткування	40 000,00	грн	Савватс ТОВ	23.10.2021	47	Основной скл.	Профіль ТОВ	
23.10.2021 10:24:10	PR000000006	Покупка, коміс...	2 000,00	грн	Промінвест Т...	23.10.2021	21	Основной скл.	Профіль ТОВ	
23.10.2021 10:46:40	PR000000007	Устаткування	1 000 000,00	грн	Савватс ТОВ			Основной скл.	Профіль ТОВ	
01.11.2021 15:09:11	PR000000008	Устаткування	360 000,00	грн	Промінвест Т...	01.11.2021	147	Основной скл.	Профіль ТОВ	
09.11.2021 18:04:44	PR000000009	Покупка, коміс...	9 000,00	грн	Промінвест Т...			Основной скл.	Профіль ТОВ	
11.11.2021 16:03:18	PR000000010	Покупка, коміс...	100 000,00	грн	Савватс ТОВ			Основной скл.	Профіль ТОВ	
12.11.2021 10:25:13	PR000000011	Покупка, коміс...	8 000,00	грн	Промінвест Т...			Основной скл.	Профіль ТОВ	
13.11.2021 10:35:33	PR000000012	Покупка, коміс...	180 000,00	грн	Альфа ТОВ	13.11.2021	12	Основной скл.	Профіль ТОВ	

Реєстрація вхідних податкових документів

Дата	Номер	Номер в.	Дата вхід.	Дата вкл.	Необ.	Вид операції	Уточ. р.	Період, що у.	Спе.	Скар.
09.11.2021 18:03:53	PR000000001	256	09.11.2021			Податкова на...				
11.11.2021 16:02:31	PR000000002	256	11.11.2021			Податкова на...				
12.11.2021 10:24:42	PR000000003	24	12.11.2021			Податкова на...				
13.11.2021 10:34:06	PR000000004	123	13.11.2021			Податкова на...				

Реалізації товарів і послуг

Дата	Номер	Вид операції	Сума	Валюта	Контрагент	Склад	Організація
11.10.2021 15:26:28	PR000000001	Продаж, комісія	110 000,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
18.10.2021 14:17:52	PR000000002	Продаж, комісія	175 000,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
18.10.2021 15:00:00	PR000000003	Продаж, комісія	175 000,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
23.10.2021 09:23:05	PR000000004	Продаж, комісія	2 800,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
23.10.2021 20:00:00	PR000000005	Продаж, комісія	5 000,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
09.11.2021 18:09:51	PR000000006	Продаж, комісія	6 000,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
11.11.2021 16:08:43	PR000000007	Продаж, комісія	90 000,00	грн	Київпромсервіс	Основн.	Профіль ТОВ
13.11.2021 10:38:39	PR000000008	Продаж, комісія	118 800,00	грн	ЖЕК ТОВ	Основн.	Профіль ТОВ

Рисунок 2 – Відображення первинних документів в програмі 1С: УТП.8.3.

Figure 2 – Display of primary documents in the 1C program: UTP.8.3.

Багато керівників все частіше роблять крок на користь впровадження у свій бізнес сучасних інформаційних технологій, тим самим зміцнюючи свої ринкові позиції і підвищуючи статус компанії. Вибрати програмний продукт для автоматизації облікових процесів не так просто, адже ринок пропонує послуг настільки різноманітний, що в ньому легко може загубитись навіть досвідчений фахівець. В діловому світі набувають все більшого авторитету ERP-системи, які є віртуально спроектованою моделлю підприємства. Необхідно чітко розуміти специфіку кожної ERP-системи, всі її переваги і недоліки. Крім того при виборі програмного продукту слід враховувати особливості бізнесу, які мають важливе значення.

Компанія БізнесПартнер-Груп (BusinessPartner) одним зі своїх напрямків діяльності вибрала

впровадженням ERP-систем на базі програм 1С Підприємство. Проведемо короткий огляд найбільш популярної ERP-системи 1С: Підприємство та порівняємо її з ERP-системою SAP. Маркетингова діяльність компаній, що пропонують користувачам програмний продукт 1С, спрямована на позиціонування програми 1С: Підприємство. 8.3 як комплексної управлінської системи, адекватної потребам і завданням середніх і великих компаній. Програмне забезпечення 1С: Підприємство. 8.3 поставляється з типовими конфігураціями, які реалізують найбільш загальні схеми обліку, що використовуються в більшості організацій. До переваг програми 1С: Підприємство. 8.3 можна віднести наступні плюси цього програмного продукту:

- система 1С: Підприємство. 8.3 з різноманітними конфігураціями використовується обліковими працівниками для ведення як бухгалтерського, так і податкового обліку;
- на сьогоднішній день 1С: Підприємство. 8.3 – одна з найбільш універсальних програм бухгалтерського обліку, яка може використовуватися в будь-яких організаціях. Ця програма базується на платформі 1С: Підприємство, її можна підлаштовувати під потреби конкретного бізнесу. Подібна гнучкість 1С: Підприємство. 8.3 дає можливість розв'язувати з її допомогою безліч різних задач;
- 1С: Підприємство. 8.3 пристосована до законодавства України. Розробники програми 1С стежать за змінами в податковому законодавстві та оновлюють форми звітності в даному програмному продукті;
- програма 1С: Підприємство. 8.3 має високу продуктивність, що дає можливість вирішувати найскладніші облікові завдання;
- одночасно з програмою 1С: Підприємство. 8.3 можна використовувати MS SQL Server.

До слабких сторін системи 1С: Підприємство. 8.3 відносять наступні недоліки цього програмного продукту:

- у переважній більшості випадків для того, щоб система 1С: Підприємство. 8.3 вирішувала всі поставлені завдання, програму доводиться допрацьовувати. Кожне підприємство не схоже одне на одне, і для організації ефективного облікового процесу необхідно запроваджувати специфічні для окремих суб'єктів господарювання рішення щодо автоматизації бізнес-процесів (включаючи автоматизацію ведення бухгалтерського і податкового обліку);

- при переході на програмний продукт 1С: Підприємство. 8.3 з інших бухгалтерських програм досить часто виникають проблеми при перенесенні інформації з однієї бази даних до нової системи обліку (більшість інформації інколи доводиться переносити вручну);

- в програмі 1С: Підприємство. 8.3, як правило, утруднений пошук помилок, допущених в ході обробки документів;

- система 1С складна в освоєнні і вимагає від користувачів спеціальної підготовки.

На особливу увагу заслуговує німецька програма SAP, за допомогою якої вирішуються на підприємстві питання не тільки бухгалтерського і управлінського обліку, а й контролінгу. Ця програма може повністю замінити лінійку програм 1С, проте вона має вартість, що в десятки разів перевищує вартість російського аналога [3]. Німецька компанія SAP AG, що розробила ERP-систему SAP, має імідж такої, яка продає дорогі рішення для великих підприємств, тому дана система не підходить для малого та середнього бізнесу. Проте, нещодавно компанія SAP AG випустила рішення для малих і середніх підприємств SAP Business One, однак, ціна і складність впровадження залишилися на високому рівні. ERP-система 1С: Підприємство в цьому відношенні універсальна і підходить для підприємства будь-якого розміру. Вона з легкістю впроваджується на великому підприємстві, також без проблем програма 1С: Підприємство. 8.3 може автоматизувати облікові процеси невеликої компанії.

На відміну від SAP програма 1С Підприємство гарантує максимально швидку автоматизацію бізнесу, оскільки термін впровадження програмного продукту займає від 3 до 6 місяців. Крім того, в порівнянні з ERP-системою SAP 1С: Підприємство дозволяє швидко і ефективно здійснювати будь-які зміни у вже працюючій системі. Розглянемо недоліки ERP-системи SAP. До них відносяться [4]:

1. Висока вартість володіння рішеннями SAP. Вартість проекту по впровадженню SAP складається з: високих розцінок на ліцензії; значних витрат на інфраструктуру, яка забезпечує працездатність системи; високої вартості послуг зовнішніх консультантів (в ході робіт часто доводиться наново вибудовувати основні господарські процеси підприємства, що робить супровід продукту вкрай дорогим у порівнянні з системами, що підтримують специфіку роботи підприємства);

високої вартості послуг фахівців з впровадження; великої вартості підготовки користувачів системи; значної вартості підтримки та супроводу системи.

2. Нестача кваліфікованих фахівців. Запросити на роботу високопрофесійного консультанта по роботі з програмою SAP не просто. Оскільки таких фахівців вкрай мало, вони можуть вибирати не тільки компанію, але і проект, над яким будуть працювати.

3. Великі проблеми при адаптації рішень SAP до умов бізнесу, що тягне за собою збільшення вартості проекту і термінів його реалізації.

4. Складнощі з підтримкою правил бухгалтерського і податкового обліку.

5. Незвичний для українських користувачів і управлінців бізнес-словник (термінологія), що використовується в рішеннях SAP.

Термінологія предметної області, що використовується в рішеннях, у багатьох випадках являє собою переклад англійських термінів. Іноземні бізнес-терміни – це стійкі поєднання певних слів, які відомі західному управлінцю. Нашим користувачам системи SAP доводиться прикладати чимало зусиль, щоб зрозуміти, що означає той чи інший термін в програмі. Крім того, деякі поняття можуть бути просто відсутніми в українській бізнес-практиці.

6. Надмірна складність функціоналу рішень SAP. До складу рішень SAP для великих компаній входять функції, які замовнику автоматизації середнього підприємства можуть ніколи не знадобитися, проте за всі компоненти програми необхідно обов'язково платити. Навіть велике за західними мірками підприємство, купуючи рішення SAP, використовує всього 40-60% їх функціональних можливостей, а то й усього 30%, але при цьому платить за 100% функціоналу [3]. Відсутня можливість придбання тільки тих компонент програми, які дійсно будуть використовуватися.

7. Після припинення існування рішення SAP для отримання підтримки користувач змушений впроваджувати нове рішення, включаючи повну закупівлю ліцензій.

Отже, порівнявши програми SAP та 1C: Підприємство. 8.3, можна зробити висновок про те, що SAP набагато складніша за програму 1C, оскільки в SAP реалізовано більше функціоналу. У зв'язку з цим користувачам SAP важче працювати – складна програма вимагає від фахівців більше знань. Крім того, процес налаштування SAP під потреби замовника може бути важчим, ніж розробка нової конфігурації в 1C. Але у конфігураціях 1C, на жаль, не практикується модульний принцип функціональності, як це зроблено в SAP. Таким чином, рішення в 1C гірше масштабуються і більш складні в підтримці та оновленні [5].

Указом Президента України у травні 2017 року були введені санкції проти російських розробників і дистриб'юторів найбільш поширеної в Україні програми автоматизованого обліку 1C. У примусовому порядку із 1 січня 2018 від програми 1C згідно Указу відмовились бюджетні установи, які перейшли на вітчизняні програмні продукти. Проте приватний бізнес не мав такої заборони, і використовує цю програму по сей день, посилаючись у своїх діях на інформацію про придбання прав власності на програмний продукт 1C естонською компанією OÜ Molenari (Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Laulupeo tn 24, 10128) в 2018 році.

У світлі останніх подій перед вітчизняними керівниками і фахівцями-програмістами постає питання: де шукати заміну програмним продуктам системи 1C:Підприємство. 8.3 російських розробників? Все частіше користувачі автоматизованих облікових систем звертають увагу на програми, які створені в США та Європі, оскільки ці розробки мають потужні рішення і поширені у всьому світі. В Україні використовуються такі програмні продукти західної розробки, як Oracle або SAP, Infor, Microsoft Dynamics Ax, IFS, Dynamics Nav, Epicor [3]. Для успішного функціонування вищезазначених західних продуктів потрібна стабільна і розвинена галузь ІТ, кваліфіковані ІТ-фахівці підтримки, що потребують високих зарплат, а також значні кошти, які необхідно вкласти в придбання і обслуговування складних програм. Оскільки більшість західноєвропейських продуктів розробники пропонують постачати в рамках комплексних рішень, то їх загальна вартість виявляється надто високою для вітчизняних малих і середніх підприємств.

Крім зарубіжних автоматизованих облікових програм на ринку України можна придбати програми вітчизняної розробки, які довели свою ефективність на практиці. Так, українською компанією IT-Enterprise, що розробляє програмне забезпечення для облікових і управлінських потреб суб'єктів господарювання в Україні, створено ряд програмних продуктів MASTER [6]. Система програм MASTER повністю відповідає вітчизняному законодавству і оперативно оновлюється на

постійній основі. Програмні продукти MASTER мають такі конфігурації, як MASTER: Зарплата і Кадри для малого та середнього бізнесу; MASTER: Агро; MASTER: Бухгалтерія для малого та середнього бізнесу; MASTER: Бухгалтерія для бюджетних установ. Ці програми містять відповідний функціонал для ведення управлінського і облікового процесу на підприємстві, використовуються для управління запасами, кадрами, необоротними активами, з їх допомогою нараховується заробітна плата і здійснюється комплексний облік у бюджетних установах. Окрім програмних продуктів лінійки MASTER на сьогоднішній день широко поширена система програм BAS, яка застосовується для автоматизації облікових процесів і підготовки регламентованої звітності в організаціях, що здійснюють комерційну діяльність. Система програм BAS має безліч можливостей для їх спільного використання з іншими ІТ-платформами завдяки тому, що:

- ця розробка представляє собою потужне предметно-орієнтоване середовище створення інформаційної системи з ґрунтовною підтримкою підходів до її проектування;
- функціональні можливості технологічної платформи дозволяють комплексно розв'язувати складні управлінські і облікові задачі;
- платформа знаходиться у процесі постійного розвитку її можливостей з орієнтацією на сучасні тенденції обробки, збереження й доступу до бази даних;
- розвиток технологічної платформи супроводжує якісна інформаційна та методична підтримка;
- програма має високий рівень практичності та доступності, які втілюють сучасні підходи до розв'язання складних облікових і управлінських задач [7].

Предметна орієнтованість платформи BAS дозволяє розробнику зосередитись саме на принципових питаннях створення прикладних інформаційних систем (ІС).

Узагальнюючи вищезазначене, усі переваги і недоліки, пов'язані з використанням функціоналу програм лінійок ІС Підприємство 8.3 і BAS, представимо у таблиці 1 [8].

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика програм лінійки ІС:Підприємство.8.3 і BAS
Table 1 – Comparative characteristics of the programs of the ІС:Enterprise.8.3 and BAS line

Програми лінійки ІС: Підприємство 8.3 (усі конфігурації)	Програми лінійки BAS (Business Automation Software) (усі конфігурації)
Клієнт-серверний варіант передбачає обробку запитів у користувача	Якщо використовується клієнт-серверний варіант роботи клієнт отримує тільки результат, оскільки запити обробляються на сервері
В усіх конфігураціях програмного продукту відсутній механізм, що дозволяє їх удосконалювати	Нові можливості програм лінійки BAS розкриваються через: ➤ наявність умов для ознайомлення з <i>Історією останніх документів</i>; ➤ вбудовану систему резервного копіювання даних; ➤ можливість відображення бази даних через браузер; ➤ існування звітів адміністратора: «Аналіз активності користувачів», «Відомості про користувачів», «Контроль журналу реєстрації»; ➤ змогу додавати довідники, документи і звіти у категорію «Вибране»; ➤ появу в торгових конфігураціях нових довідників, таких як «Ліди» (потенційні клієнти), «Партнери», що збільшують можливості обліку
Вартість конфігурацій від 6690,00 до 250000,00 грн. [8]	Вартість програмного продукту складає 6690,00-600000,00 грн. в залежності від конфігурації [8]
Для конфігурацій ІС:УТП.8. 3 та ІС:УВП. 8.3 можливість вибору інформаційно-технологічного супроводу (ІТС) відсутня. В оновленнях розробник підтримує тільки зміни в законодавстві та регламентованій звітності	Пакет інформаційно-технологічного супроводу пропонується для клієнтів програм BAS Бухгалтерія, BAS Бухгалтерія КОПП, BAS Управління торгівлею, BAS Малий бізнес, BAS Комплексне управління підприємством, BAS ERP, BAS Документообіг КОПП, BAS Управління холдингом. При оновленні програм розробник постійно розширює функціонал існуючих рішень

З аналізу наявних на ринку України програмних продуктів з автоматизації обліку і даних, наведених у таблиці 1, можна зробити висновки про те, що ті компанії, які тільки планують запроваджувати автоматизований облік на своїх підприємствах, мають приділити особливу увагу поточним можливостям й перспективам розвитку усіх доступних на вітчизняному ринку облікових програм.

Висновки та рекомендації.

Сьогодні будь-яка облікова система є не просто інструментом для формування звітності, а й виступає ще джерелом інформації, яка дозволяє зацікавленим особам з числа засновників і керівників підприємства приймати виважені управлінські рішення і здійснювати обґрунтовані прогнози. Автоматизація управлінського обліку на підприємстві неможлива без придбання окремих модулів потужних інформаційних облікових систем і їх послідовного впровадження в практичну діяльність суб'єктів господарювання. На даний момент найбільшою популярністю користуються автоматизовані системи лінійки BAS і стандарту ERP-Enterprise Resource Planning. Новим видом інформаційних систем управління, які справляються з усіма поставленими перед керівництвом завданнями, є системи ERP SAP, що автоматизують не тільки бухгалтерський облік, а і всі бізнес-процеси на підприємстві. Своєчасно придбані та введені в дію програмні продукти лінійки BAS і 1С дають можливість досягти максимального ефекту в управлінні підприємством в цілому та системою бухгалтерського обліку зокрема. Сучасний керівник організації (підприємства) не може прийняти важливе управлінське рішення, не маючи правдивої, своєчасної, повної інформації, яку можна отримати завдяки автоматизованій системі ведення бухгалтерського обліку. Оскільки ринок інформаційних систем представлений великою кількістю бухгалтерських програм, то користувач обирає той або інший програмний продукт відповідно до специфіки своєї господарської діяльності.

Перелік посилань

1. Резнікова В.В., Орлова О.С. Гармонізація бухгалтерського обліку і фінансової звітності суб'єктів господарювання в Україні: поняття та форми. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Вип. 31(2). – Ужгород: УНУ, 2015. – С. 50-60. http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_31%282%29__14
2. Корягін М.В., Куцук П.О. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія. – Київ, 2016. 275 с.
3. Чим замінити 1С? Чи є український аналог? URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/401756/chym-zaminyty-1s-chy-ye-ukrayinskyj-analog> (дата звернення 01.09.2022).
4. Аверкіна М.Ф. Тихонюк К.О. Сучасні комп'ютерні системи бухгалтерського обліку в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. Вип. 30 (2). – Херсон: ХДУ, 2018. С. 143–147. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_30%282%29__33.
5. Грабчук І.Л., Ляхович Г.І. Програмне забезпечення для ведення обліку: проблеми вибору та використання в ході аутсорсингу. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Вип. 3, 2017. С. 32–36. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2017_3_7.
6. Івахненко С.В. Автоматизація бізнес-процесів та бухгалтерського обліку: «хмарна» революція? *Бухгалтерський облік і аудит*. 2018. (5). С. 26–35. https://www.ivakhnenkovaudit.info/zPubl/2018_IvakhCloud26-35.pdf.
7. Одноволик В.І. Програмне забезпечення для обліку та звітності: аналіз ринку та функціоналу. URL: <http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/periodicals/b-obl/162/14.pdf> (дата звернення 01.09.2022)
8. Плекан М.В., Гайдучок Т.С., Головач Г.В. Переваги та недоліки програм автоматизації бухгалтерського обліку. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2020/4.pdf (дата звернення 01.09.2022).

PROSPECTS OF ACCOUNTING AUTOMATION IN UKRAINE

Antonenko Nadiia Vasylivna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Finance, Accounting and Auditing, National Transport University e-mail: 3142206@gmail.com, +380963142206, <https://orcid.org/0000-0003-1478-6668>

Abstract. The article analyzes the current state of information technologies and software products used for automated accounting. It is noted in the work that the use of accounting programs at the enterprise provides ample opportunities for timely display of any economic transactions and documents in accounting. It has been proven that software products such as 1С: Enterprise are in the greatest demand among accounting programs in Ukraine. 8.3 and programs of the BAS line. These programs have many common characteristics aimed at

automating accounting processes. A brief review of foreign SAP Business One and ERP SAP programs was made. The article analyzes the availability of conditions for the introduction of modern software products and states that when choosing the optimal software system for accounting, one should carefully study their functionality.

Key words: software, accounting, 1C programs, software product, program configuration, SAP program, automated accounting.

References

1. Rieznikova V.V., Orlova O.S. Harmonizatsiia bukhhalterskoho obliku i finansovoi zvitnosti subiektiv hospodariuvannia v Ukraini: poniattia ta formy (Harmonization of accounting and financial reporting of business entities in Ukraine: concepts and forms). Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Uzhgorod, 2015. № 31(2). S. 50-60. [in Ukrainian].
2. Koriahin M., Kutsyk P. Problemy ta perspektyvy rozvytku bukhhalterskoi zvitnosti. Monohrafiia. – (Problems and prospects of the development of accounting reporting). Kyiv, 2016. 275 s. [in Ukrainian].
3. Chym zaminyty 1S? Chy ye ukrainskyi analoh? (What to replace 1C? Is there a Ukrainian analogue?) URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/401756/chym-zaminyty-1s-chy-ye-ukrayinskyj-analog> (Last accessed: 01.09.2022) [in Ukrainian].
4. Averkyna M.F., Tykhoniuk K.O. Suchasni kompiuterni systemy bukhhalterskoho obliku v Ukraini. (Modern computer accounting systems in Ukraine). Scientific Bulletin of Kherson State University. Kherson: KhDU, 2018. S. 143–147. [in Ukrainian].
5. Hrabchuk I.L., Liakhovych H.I. Prohramne zabezpechennia dlia vedennia obliku: problemy vyboru ta vykorystannia v khodi outsorsynhu (Accounting software: issues of choice and use during outsourcing). Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis. 2017. S. 32–36. [in Ukrainian].
6. Ivakhnenkov S.V. Avtomatyzatsiia biznes-protseviv ta bukhhalterskoho obliku: «khmarna» revoliutsiia? (Automation of business processes and accounting: a "cloud" revolution?) Accounting and auditing. 2018. №5. S. 26–35. [in Ukrainian].
7. Odnovolyk V.I. Prohramne zabezpechennia dlia obliku ta zvitnosti: analiz rynku ta funktsionalu. (Accounting and reporting software: market and functionality analysis). URL: <http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/periodicals/b-obl/162/14.pdf> (Last accessed: 01.09.2022) [in Ukrainian].
8. Plekan M.V., Haiduchok T.S., Holovchak H.V. Perevahy ta nedoliky prohram avtomatyzatsii bukhhalterskoho obliku (Advantages and disadvantages of accounting automation programs) URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2020/4.pdf (Last accessed: 01.09.2022) [in Ukrainian].